

Izjava razen nedelje in praznikov vsak dan dopolnjen.

Uredništvo je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 6/I, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobli. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna poltistrica 60 vin., pogojen prostor 1 K; razglašeni v poslovnih urah po 1 K; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezni 40 vian.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, za mesec 6 K. Za Nemčijo celo leto 77 K, za ostalo tujino in Ameriko 84 K. — Reklamacije za list so poštne proste.

Upravištvu je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 6/I, Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Slovinci!

Zastopniki vseh treh strank v Sloveniji, zbrani na sestanku dne 10. maja 1919, smatrajo za potrebno, da se v času, ko stojimo neposredno pred odločitvijo svoje narodne usode, obrnejo skupno in soglasno na slovensko javnost z naslednjim pozivom:

Vse naše misli morajo biti v teh dneh posvečene skrbi, kako rešiti in ohraniti slovensko ozemlje. Zato naj prenehajo strankarski boji v časopisu, na shodih in v zasebnem življenju. Medsebojne pritožbe bodo reševale stranke pri medstrankarskih posvetih in po teh skušale izrastle strankarskega življenja odpraviti.

Vprašanje o vzrokih narodne nesreče na Koroškem, ki se je tako strastno obravnavalo zadnji čas v javnosti, ne sme oslabiti naših narodnih vrst. Stranke bodo pozvale svoje parlamentarne zastopnike, naj osnujejo komisijo, ki bo rešila to vprašanje. Medtem naj bi slovenska javnost z neopravičenimi in lahkomišelnimi napadi ne slabila našega narodnega položaja.

Strmimo marveč vse moči, da se pogladi v nas zavest skupne državnosti, in v to svrhu opustimo vse, kar bi rušilo narodno in državno edinstvo Slovincov. Le v disciplini, vestnem izpolnjevanju državljanških dolžnosti in pokorščini obstoječim zakonom je rešitev!

V Ljubljani, dne 10. maja 1919.
Dr. Ivan Tavčar, Dr. Josip Breznik, Prof. Bogumil Remec, Dr. Franc Kulovec, Anton Kristan, Albin Prepeluh.

Pismo iz Belgrada.

7. maja.

V torek je bila »seja«. Človek ne ve, kaj vse to pomeni. Seja se skladi na »Gjurgjev dan« na — Jurjevo, ki je velik praznik. Seja je na tako slabo obiskana, da je strah. Komaj tretjina poslancev je navzoča. Socialisti smo bili seve vsi navzoči. Predsedstvo je podalo svoje poročilo in po podanem poročilu je predsednik odgodil — sejo na petek.

Razočarani so odhajali poslanci in se vračevali, ni-li škoda časa.

Zborujeta se dva odseka. Jutri popoldne se snide agrarni odbor, na kojem poda minister Fr. Poljak definitivni načrt agrarne reforme. V tem odboru zastopata socialne demokrate ss. Vitoimir Korač in Slavko Henč. — Financijski odbor ima svojo sejo tudi jutri v sredo. Minister Ninčič mu poda svoje poročilo. V tem odboru je za soc. demokrate sodr. Anton Kristan.

Soc. dem. klub ima še dni ne-prestano seje. Danes so tri ure zho-

rovali zastopniki jugoslovanske soc. dem. stranke iz Slovenije, zastopniki hrvatske soc. dem. stranke iz Hrvatske in Slavonije in srbski desničarji iz Belgrada. Jutri 8. maja popoldne bo zborovanje istih z odposlanci nove »delavske socialistične stranke komunistov«, ki se je ustanovila na Velikonoč v Belgradu. Sodr. Jos. Petejan in Anton Kristan bode ta v teh sejah razložila težnje proletariata Slovenije. Upanje je, da se nejasni pojmi razbistrijo in da postane kmalu v celi Jugoslaviji ena edinstvena soc. dem. politična stranka.

Sorugi iz Hrvatske in Slavonije, iz Bosne in Hercegovine ter iz Vojvodine in Srbije pripovedujejo neverjetne reči o policijskih manirih prigodom majskih slavnosti. O tem bo klub še temeljito razpravljal in podvzel vse primerne korake.

Klub soc. dem. poslancev je podal nujni predlog s. Jos. Kopača in Antona Kristana in tov. za regulacijo plač in za podelitev nabavnih prispevkov železničarjem vseh železnice države SHS. Predlog prinese »Napreje« v posebnem članku, prav tako tudi tri interpelacije s. Ant. Kristana in tov. radi 200 % zvišanja tarifov na južni železnici ter radi poštne in železniške zveze s sosednjimi državami.

Sodr. Henč je interpeliral radi dobave za vojsko brez razpisa, kar povzroča korupcijo.

Sodrugi Čobal je podal interpelacijo na vojnega ministra radi mobilizacije oziroma vpoklica na orožne vaje.

Klub je pokazal s tem predlogom in temi interpelacijami, da bi rad resno delal v prid razvoja naše države.

Klub je tudi vposlal v Bosno s. Petejana in Bukšega, da preiščeta vzroke postopanja bosenske policijske oblasti na dan 1. maja. Na temelju njih preiskave bo klub odredil daljše svoje ravnanje.

8. maja.

Danes se je vršila zelo zanimiva seja z oficelnimi zastopniki delavske socialistične stranke komunistov. Sodr. Trebinjac in Marković sta podala obširno poročilo o velikonočnem zboru; sodr. Anton Kristan je razložil pot, ki se mu zdi najboljša za delavsko gibanje v sedanjih zgodovinskih dobi. Debate so se udeležili še s. V. Korač, Bukšeg, Petejan, Lončar, Knežević, Kotur, Kopač in Čobal. Na željo s. Kristana so zastopniki »delavske komunistične stranke« predložili resolucije svojega kongresa in platformo dela, ki naj se vrši med proletariatom Jugoslavije. Prihodnja seja se vrši drugi teden; med tem bodo klubovi člani proučevali predloženi material.

V finančnem odboru, kojega seja je bila zelo slabo posečena, je predložil minister Ninčič predlog zakona na vojne dobičke.

Predlaga se sledeča obdavčitev. Za fizične osebe: 30 % za one, ki so zaslužili do 10.000 K, 35 odst. za one, ki so zaslužili čez 10.000 K, 40 odst. za one, ki so zaslužili 20 tisoč kron, 50 odst. za one, ki so zaslužili 40.000 K, 60 odst. za one, ki so zaslužili 60.000 K, 70 odst. za one, ki so zaslužili 100 tisoč kron, 80 % za one, ki so zaslužili 200.000 K.

Za akcijska in druga društva 50 odstotkov za dobiček, ki presega 5 % glavnice, 60 odst. za oni, ki se giblje med 5 in 15 odst. glavnice, 70 odst. za oni, ki je imel 15 do 30 odstotkov, 80 odst. za oni, ki presega 30 odst. glavnice.

O tem predlogu sporočim drugič več. Obsega tri dele: Prvi velja le za Srbijo in Crnogoro, drugi del za ostale pokrajine, tretji je splošen.

Proračun za državo predloži ministar med 15. in 20. majem.

Agrarni odbor ni imel danes seje, dati je bila napovedana.

Prebivalstvu okr. glavarstev Slov. gradec, Celje, Maribor in Radovljica.

Zadnje dni so se zgodili neredi, ki kažejo, da nekateri komaj dosežene svobode ne razumejo prav. Zgrešili so pri tem grde zločine proti domovini in mirno delujočemu prebivalstvu, kakoršnih bi jih ne pričakovali od slovenskih ljudi. Sramoto so storiili sebi in narodu, pa tudi ogromno škodo.

Ker so se v več okrajih pojavila hudodelstva pobune, umora, rop, požiga in hudodelstva javnega nasilstva po § 85 kaz. zak., zato so se zedinile vse stranke v tem, da se mora te pojave brezobzirno zadušiti. Naša narodna kraljevina, ki nudi svojim sinovom boljše razmere nego katerakoli sosednja država, ne more mirno gledati, kako ti neodgovorni elementi kvarijo njen ugled in čast, njeno in narodovo premoženje in kako ob dobro ime spravljajo socialna stremeljenja vlade.

Zato je deželna vlada v seji 11. maja 1919 enoglasno sklenila, da proglasi v zgoraj navedenih glavarstvih

preki sod

tekotom torka, dne 13. maja 1919.

Pozivljamo vse državljane, ki ljubijo svoj narod in državo, ki uvidijo, da brez reda in delavnosti, brez žrtve in napredka in ki razumejo, da je trajne socialne uspehe možno doseči samo s solidnim organiziranim delom, da tudi sami pomagajo, da bode v Sloveniji zavladal popoln red, da s skupnimi močmi vseh dobromislečnih zatremo brezobzirno vsak zločinski pojav, da pokličemo krivce pred strogo sodbo in da privedemo na pot dolžnosti vse one, ki zaslepljeni vidijo lunaštvo v tem, da svojih mladi domovini v hrbet streljajo.

Vsa kaznjiva dejanja, ki so se izvršila pred razglasitvijo prekega sode, se bodo kaznovala od rednih sodišč.

Vsi zločini pobune, umora, rop, požiga in v § 85 kaz. zak. omenjenega javnega nasilstva pa, ki se bodo eventualno zgodili po proglasitvi prekega sode, zapadejo nagli sodbi po določilih prekega sode.

Deželna vlada za Slovenijo zupa v zdravo pamet in srce Slovencev, v njih zmisel za disciplino in

pričakuje, da trezni elementi prebivalstva sami sodelujejo in pomagajo, da nastopi še pred razglasitvijo prekega sode popoln red in mir v naši deželi.

Kdor pa bo kljub temu svarilu in pozivu k redu, katerega izmed zgoraj navedenih zločinov zakrivil, naj vse posledice izključno sam sebi pripiše.

V Ljubljani, 11. maja 1919.

Dr. Janko Brejc, predsednik.

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija.

Položaj na Koroškem.

LDU, Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira dne 9. t. m. Našo četo, ki je korakala proti Vratom (Thörl) vzhodno od Spodnjega Dravograda, so Nemci obstreljevali; prišlo je do kratkega boja. Nemci so Vrata zapustili in naši ta kraj zasedli. Na ostali fronti je položaj neizpremenjen.

Narodno predstavništvo.

LDU, Beograd, 10. Včerašnja seja narodnega predstavništva se je otvorila ob šestnajstih. Zapisnik se je sprejel brez izpremembe. Med vlogami je bil predlog poslancev Kopača in Kristana, naj se da vsem javnim nameščencem enkratni nabavni prispevek in naj se jim šteje vojna leta od 1. 1914 naprej dvojno. Posl. Kristan je vložil interpelacijo na ministra za pošto in brzobjav, čemu se ni otvorjena poštna zveza z Madžarsko in Nemško Avstrijo. Posl. Keruhin Segvič je interpeliral predsednika glede vesti rimske »Ideje Nazionalne« z dne 22. aprila, da je predsednik narodnega predstavništva izjavil glede italijanskih zahtev v Dalmaciji, da naš narod nima po njegovem mnenju mnogo razlogov da zahteva Dalmacijo. Predsednik je nato izjavil, da tega nikdar ni rekel, in da bo to vest demantirala »Agenzia Stefani« in Reutersjev urad. Predno se preide na dnevni red, naznani predsednik, da je poslal predsedniku mirovne konference Clemenceauju in predsedniku Wilsonu brzobjavko ob priliki odhoda italijanske delegacije iz mirovne konference. V tem času je bila dolžnost našega parlamenta, da se zahvali predsedniku Wilsonu, ki se je iskreno zavzel za naše teritorialne zahteve in preprečil, da bi Italijani izrabili priliko, ko se sklepal mir z Nemčijo. Ker parlament ni bil zbran, je odposlal on sam brzobjavki in ju predlaga sedaj parlamentu v odobritev. Nato je prečital obe brzobjavki, ki sta bili sprejeti z viharim odobravanjem. Zatem so govorili poslanci, zastopniki raznih klubov in sicer v imenu Narodnega kluba Spiničič, v imenu Jugoslovan-

skega kluba Fon in v imenu Demokratskega kluba Biankini. Vsi govorniki so protestirali proti italijanskemu postopanju z našim prebivalstvom v zasedenem ozemlju. Nato je naznanil minister dr. Marko Trifković v imenu vlade, da sprejema tudi vlada odredbe predsednika narodnega predstavništva na znanje. Po ministrov izjavi je predsednik zaključil sejo ob sedemnajstih in določil prihodnjo sejo za danes ob 16. z dnevnim redom: Razdelitev v sekcije in določitev dnevnega reda za prihodnjo sejo.

Kakor se zatrjuje, bo zborovanje narodnega predstavništva odgodeno do 16. t. m. Do tega časa morajo odbori narodnega predstavništva pripraviti svoja dela za nadaljnje zasedanje. Agrarni odbor bo moral predložiti do tedaj svoje poročilo o zakonskem načrtu za agrarno reformo, finančni odsek pa poročilo o vladnem zakonskem projektu glede davkov na vojne dobičke. — Poslanci Korač in tovariši so interpelirali notranjega ministra zaradi prepovedi proslave 1. maja. Poslanci zahtevajo, da se utemlji ta prepoved in vprašujejo, ali hoče vlada v bodoče dovoliti delavskim razredom svobodo sestajanja.

Po svetu.

Francoski socialisti proti mirovni pogodbi.

LDU, Baseli, 9. (CTU.) Pariške socialistično časopisje protestira proti mirovni pogodbi. »Humanite« jo imenuje mir sile, imperializma in krivice. Francoski proletariati odreja svoj podpis pod ta dokument v Bismarckovem slogu, ki krši narodno pravo in moralno.

Amerika odobri mirovno pogodbo z Nemčijo.

LDU, Geneva, 9. (CTU.) »Herald« javlja iz New Yorka: Senatsni odsek za zunanje stvari je v četrtek predpoldne prečital mirovno pogodbo alirancev v izvešču in soglasno odobril pogoje, ki se imajo staviti Nemčiji.

Noti nemškega zunanjega ministra Clemenceauja.

LDU, Versailles, 9. (DunkU.) Prvi delegat nemške mirovne dele-

LISTEK.

Al EKS. TOMAN:

Kako vlada Združenih držav goji kmetijstvo.

(Dalje.)

Srce in žile kmetijstva v Združenih državah so pa vladna kmetijska preizkuševališča in polzkuševališča, katera vzdržuje poljedelsko ministrstvo v Washingtonu. Sicer ima vsaka 48. držav svoj zavod te vrste, vendarle pa so oni v Washingtonu vodilni in najbolj popolni. Tam so nastavljeni prvinci znanstvenega kmetijstva, za vsako panogo posebne moči. Tu sledi vsakemu znanstvenemu preiskovanju v laboratorijih praktična izvedba. Ako prideš v Washington in želiš govoriti s kakim načelnikom katerega kmetijskega oddelka, te ne bo sprejel v pisarni kak »Sections-Chef« v komodni naslanjači in mono-

klijem na očesu, temveč reklo se ti bo, da je mister N. N. na polju ali v laboratoriju, kjer ga boš našel v delavski obleki pri praktičnem delu in umazanega z onimi snovmi narave iz katerih dotični učenjak »copra« moč in slavo velike ameriške ljudovlade. Le-ti poljedelski znanstveni uradniki so vsi z rokami gojili praktično kmetijstvo, praktično na raznih polzkuševališčih in posevkih. Ne tako, kakor se godi na višjih evropskih poljedelskih šolah, kjer slušatelj dobi nekoliko štirjaških metrov zemljišča, da se na njem igra in ga pusti neobdelanega. Ne, ti može so svoje delo prav pridno in vestno opravljali in pri tem jemali vedno teoretično stran dotičnega dela v ozir. Ko so si pri svojih imen izvrstnega učenjaka in praktičnega delavca in so v tekmi za vladno službo prekosili druge, so bili na teh zavodih nastavljeni. Od takih mož. odvsi kmetijstvo v Združenih državah. Ti može so vse nekaj drugega kakor profesorji na nižjih in visokih kmetijskih šolah. Le-ti može iščejo, pripravljajo

in urejujejo stvarino kmetijskega poduka, katero potem izroče kmetijskim šolam ali pa naravnost kmetovalcem v praktično izvršenje. V to svrhu izdaja poljedelsko ministrstvo v Washingtonu »bulletine«, poročila ali izveštja, katerih vsebina naznanja delovanje in uspehe raznih oddelkov na teh preizkuševališčih in polzkuševališčih. Te »bulletine« dobiva vsakdo brezplačno, kdor naznani svoj naslov. Ta poročila so višek novodobnega kmetijskega napredovanja in so za vsako vladno, za vsako kmetijsko šolo, za vsakega kmetijskega društva, da, za vsakega naprednega kmetovalca neprecenljive važnosti in vrednosti. Kar ti »bulletini« vsebujejo, to je plod najvišjih duševnih zmognosti, neutrdujive vstrajnosti in ogromne vsote denarja.

V pojasnilo, kako se dela na teh zavodih, naj služi sledeči slučaj:

Posrečilo se je prikladnemu ravnanju in v teku let izpremeniti bodeči trnjava kakt (cactus), ki tako bujno uspeva na pustinja ameriških planjav, v gladko-kožnato sočivje, ki presega vsled množine

svojih hranilnih snovi vse druge vrste živalskih krmil. V južno ležečih krajih Jugoslavije, kjer prevladuje kraški, skalnati značaj zemlje — v Istri, Dalmaciji, Hercegovini, Crni gori in nekaterih krajih Stare Srbije in Macedonije — bi to novo živalsko krmilo našlo izvrstna tla za obilen pridelek. V teh bolj toplih krajih bi med skalovjem in na pesku ta rastlina brezdomno dobro rodila — kaj bi že samo to pomenilo za Jugoslavijo v narodno-gospodarskem ozirju!

Nobena druga dežela ali država se ne more ponašati s takim delom in nobena ga ne more izvršiti, ker nobena nima tako izvežbanih duševnih moči, tako neomejeno ugodnih odnošajev, kar se tiče opreme in aparatov in tako navdušenih delavcev. Ti zavodi so svetovnega pomena in tudi tukaj vodi Amerika ves ostal svet: ona je učiteljica modernega kmetijstva in ona ta uk ponuja velikodušno vsakemu, kdor se ga hoče poslužiti. Ta uk in navodila k modernemu kmetijstvu vsebujejo le-ti »bulletini« ali izveštja.

Kaj nam je storiti v Jugoslaviji, ki bo stala ali pa padla z onim kmetijstvom, kakoršnega bo imela! Šole, da, kmetijske šole se morajo osnovati, poduk te vrste se more vpeti v najširše kroge ljudstva. Poljedelsko ministrstvo v Belgradu ne sme biti tako, kakor je bila navada na Dunaju, kjer je ministrstvo vpraševalo kmetijske družbe in šole za svet v strokovnih stvarih. To mora biti ravno obratno!

V Belgradu bi se moral ustanoviti poseben oddelek pri poljedelskem ministrstvu, ki bi neprenehoma zasledoval delovanje ameriških preizkuševališč in polzkuševališč. Popolnoma izključeno je namreč, da bi mi v Jugoslaviji mogli zdaj že ustanoviti in vzdrževati tak zavod. Pozneje bi se lahko to napravilo. Pripravljeni vse potrebno že zdaj, ni nič prezgodaj. Vsebinski raznih »bulletinov« bi se mogla prevesti v naš jezik in priobčiti v raznih strokovnih in drugih listih. Tudi pojedinim kmetovalcem bi se mogla dostavljati če se zanj oglase.

S tem bi storiili prvi korak — na prej. (Dalje.)

gacije minister za zunanje stvari grof Brockdorff-Rantzau je poslal nočjo nastopni not predsedniku mirovne konferencie g. Clemenceauja: »Versailles, 9. maja 1919. Gospod predsednik! Nemška delegacija je prvič pregledala predložene mirovne pogoje. Izprevideli je morala, da je v odločilnih točkah opuščen dogovorjena podlaga miru pravice. Ni bila pripravljena na to, da bo nemškemu narodu in vsemu človeštvu dano zagotovilo na ta način postalo iluzorično. Pogodbeni načrt vsebuje zahteve, katerih ne more prenesti noben narod. Razen tega je po mnenju naših izvedencev mnogo neizpolnjivega. Nemška mirovna delegacija bo to v posameznostih dokazala in aliranim ter asociiranim vladam sproti pošiljala svoje pripombe in svoje gradivo. Sprejmite gospod predsednik izraz odličnega spoštovanja. Brockdorff s. r.»

»Versailles, 9. maja 1919. Gospod predsednik! Nemška mirovna delegacija si dovoljuje v vprašanju zveze narodov izraziti svoje stališče s tem, da v prilogi izroča nemški program, ki vsebuje po njenem mnenju bistvene misli o problemu zveze narodov. Nemška delegacija si pridržuje, izjaviti se še natančneje o načrtu aliranih in asociiranih vlad. Opozarja pa že danes na protislovje, ki tiči v tem, da naj Nemčija sicer podpiše statut zveze narodov, kot del nam izročena pogodbenega načrta, da se pa ne nahaja med državami, ki so bile povabljene, da vstopijo v zvezo narodov. Nemška delegacija vprašuje, ali in na kak način je nameravano tako povabiti. Sprejmite izraz odličnega spoštovanja. Brockdorff s. r.» (Opazka: V drugi not omenjeni program je svoječasi v nemškem časopisu objavljeni načrt za pogodbo zveze narodov.)

Mirovna konferenca.

LDU. Berlin, 10. (ČTU.) »Lokal-anzeiger« prinaša brzojavko iz Berna, po kateri so se Lloyd George, Clemenceau in Orlando včeraj pečali z bodočimi mejami bivše Avstro-Ogrske in novonastalih držav, kakor tudi z jadranskim vprašanjem. Petero ministrov za zunanje stvari entitnih veseli je pregledalo in odobrilo poročila raznih komisij, ki določajo meje med Ogrsko in Čehoslovaško, v Perziji, Romuniji in na Poljskem.

LDU. Zeneva, 10. (ČTU.) Kakor javljajo iz Pariza, se bodo vršila pogajanja z Nemško Avstrijo na temelju načrta, ki ga je izdelal svet četvorice in ki temeljito obravnava vsa vprašanja, nastala vsled razsula avstro-ogrške monarhije. Po udarja se, da se bodo zavezniški posvetovali predvsem o onih zadevah Nemške Avstrije, ki se neposredno tičejo mlade republike, da pa bo sicer neobhodno potrebno, obravnava o mnogostevnih problemih, zlasti onih finančnega in gospodarskega značaja, vzajemno z zastopniki vseh na ozemlju nekdanje monarhije nastalih nacionalnih držav. Končno pripominjajo, da ententa v nasprotju s stališčem Nemčije omejenen načrt smatra za določen elaborat, nego za delovni program, ki naj bo še predmet pogajanj.

LDU. Pariz, 9. (Dunku.) V krogih konferencie je razširjeno splošno mnenje, da bodo zastopniki Nemčije odgovorili na pogodbo preliminarne miru s popolnim protipredlogom. Zavezniški bodo najbrže poverili pristojnim komisijam nalogo, vzeti predloge finančnega in gospodarskega značaja v pretes. To razmotrivanje bo trajalo najmanj 8 dni; nato bodo zavezniški objavili izpremembe, ki bodo sprejete v osnutek pogodbe. Nemškimi delegatom bo potem dovoljen kratek rok, kvečjemu 4 do 5 dni, do katerega bodo morali končno veljavno pritrditi celokupni mirovni pogodbi. More se računati, da bo poteklo še 25 do 30 dni, preden bo podpisana mirovna pogodba. Porazgovori z zastopniki Nemške Avstrije se bodo pričeli sredi maja. Pogoj preliminarne miru z Nemško Avstrijo, Ogrsko, Turčijo in Bolgarijo bodo določeni v posebnih pogodbah.

Italija stopa zopet v ospredje.

LDU. Pariz, 10. (ČTU.) Opol-danski listi javljajo: Italija stopa zopet v ospredje. Danes sta imela konferenco Clemenceau in Crespi. Kakor javljajo, bo tudi Italija po zgledu drugih narodov stavila pogoje za podpis mirovne pogodbe z Nemčijo. Ti pogoji se ne nanašajo samo na jadranski problem, temveč tudi na vso Avstrijo. Z ozirom na jadransko vprašanje zahteva Italija, da se ta problem prej reši, glede Nemške Avstrije pa zahteva garancije, da bo nemogoča podonavska federacija.

Upor v Albaniji.

LDU. Curili, 10. (ČTU.) Kakor poroča solunski list »Hellas« se razširja protitalijanski upor v Albaniji čimdalje bolj. Javljajo o številnih manifestacijah, ki so naperjene proti Italijanom. Splošna zahteva je, naj Essad-paša prevzame vladno samostojno Albanijo.

Nujni predlog

narodnih poslancev Josipa Kopača, Antona Kristana in tovarišev v narodnem predstavništvu.

Narodno Predstavništvo skleni:

1. Vsem uslužbencem in uslužbenkam železnice kraljestva SHS se izplača enkratni nabavni znesek, in sicer po K 800 za osebo, po K 230 za soproge uslužbencev in po K 200 za vsako dete.

2. Prejemniki, ki jih izplačujejo blagajne železnice kraljestva SHS svojemu službenemu osebu, se od 1. maja 1919 izplačujejo mesto v kronah v dinarjih in sicer tako, da oni uslužbenec, ki ima prejemkov n. pr. K 1200, dobi izplačanih K 1200 dinarjev.

3. Vsemu osebu, ki je v službi železnice kraljestva SHS se štejejo v napredovanje in pokojnino vojna leta dvojno in sicer osebu iz bivše Avstro-Ogrske, Bosne in Hercegovine od 1. avgusta 1. 1914, osebu iz Srbije pa od početka balkanske vojne.

4. Uredi se službena pragmatika dogovorno z zaupniki oseba, ki stoji v službi železnice SHS. V tej pragmatiki se določijo vse dolžnosti in pravice službenega oseba.

5. Minister železnice se poveri z izvršitvijo navedenih sklepov.

Predlogu naj se prizna nujnost.

Osebe, ki služijo železnici kraljestva SHS, zelo hudo trpi vsled neznosne druginje. Cene živl so tako silno narasle, da z dosedanjimi prejemki v kronah ni mogoče več izhajati. Cene moke na pr. so zrastle za 300 %, od kar je svobodna trgovina bila proglašena. Prav tako je narasla cena masti, mesa, soliva itd. Železničar nima že nobene obleke in nobenega perila več! Ako hočemo, da uredimo naše železnice tako, kot zahtevajo interesi prebivalstva in države same, potem je opravičen zahtevam železniških uslužbencev in uslužbenk ugoditi. To je nujno.

Nabavni prispevek je potreben, da si nabavi železničar nekaj prepotrebne obleke, da ne bo strgan in nag.

Reguliranje dohodkov in kron v dinarje pa je potrebno, da bo mogel železniški uslužbenec človeku primerno živeti.

Interpelacije naših zastopnikov v narodnem predstavništvu.

Interpelacija Melhijora Čobala in tovarišev na gospoda ministra za vojni in mornarični v zadevi odredbe orožnih vaj.

Ministrstvo za vojni in mornarico je odredilo orožne vaje v Sloveniji za letnike 1890. do 1894., ki bi trajale 6 tednov. Ta odredba se je javno plakirala. Na orožniške postaje pa se je poslala okrožnica istega ministrstva, ki ukazuje dvomesečno orožno vajo za sedem letnikov in sicer od letnika 1888. do 1895. — Vsled dolgotrajne vojne je prebivalstvo že dovolj trpelo: polja niso bila več let zadostno obdelana, obrt je opešala in industrija je bila silno prizadeta. Sedaj pa prihaja poziv k novim orožnim vajam in to za one, ki so se bili udeležili vojne. Vsled tega grozi vnovič nevarnost vsemu gospodarstvenemu življenju. Prebivalstvo ne razume zmisla tega poziva, domneva, da gre za prikrito mobilizacijo in se zaradi tega razburja.

Podpisani vprašajo torej gospoda ministra:

1. Ali hoče povedati vzrok, zakaj se kličejo k orožnim vajam oni letniki, ki so šele pred kratkim odložili orožje? 2. Ali gre res za prikrito mobilizacijo in zakaj?

V Beogradu, dne 8. maja 1919.

Interpelacija Antona Kristana, dr. Lončarja in tovarišev na ministra železnice.

Gospod minister!

Južna železnica, ki ima svojo generalno direkccijo na Dunaju, je od 18. aprila dalje povišala svoje tarife tako za osebni promet kakor za blagovni promet za 200 odstotkov. S tem je silno oškodovala vse prebivalstvo, ki hudo trpi vsled tega povišanja. Vse blago se je vsed tega znatno podražilo. Na razna vprašanja: Kdo je dovolil južni železnici

to povišanje, smo prejeli odgovor, da je na brzojavno prošnjo južne železnice ministrstvo železnice brzojavno dovolilo 200 odstotkov povišanja. Pripominjamo, da je Nemška Avstrija dovolila južni železnici, v kolikor teče po njeni zemlji največ le po 50 do 70 % povišanja.

Vprašamo gospoda ministra:

1. ali mu je to znano? 2. ali je pripravljen, da se ti tarifi takoj znižajo na isto višino kot so oni državni železnice?

V Beogradu, dne 6. maja 1919.

Interpelacija Antona Kristana, Josipa Petejana in tovarišev na ministra železnice, ministra notranjih in ministra zunanjih poslov.

Par mesecev sem morajo vsi potniki, ki se peljejo v Nemško Avstrijo, izstopiti na postaji Špilje ter iti 4 kilometre peš do postaje Ernovž, kjer se le smejo vstopiti v železniške voze in se peljati dalje. S tem seve so za potnike povzročene silne neprijetnosti. Vse je ogorčeno nad tem, ker vsakemu povzroče poleg izgube časa tudi še obilo stroškov. Ako premostimo vse okoliščine, ki naj bi to mogle opraviti, ni najti prav nobenega tehtnega vzroka, zakaj ne bi vlak, ki gre iz Ljubljane in le last južne železnice, vozil dalje po progi južne železnice in zakaj naj bi potniki šli v naprej morali izstopiti v Špiljah in potovati peš ali z vozom v Ernovž. Zato vprašamo: 1. ali je tozadevnim gospodom ministrom to znano? 2. kaj mislijo napraviti, da se to neznosno, in naši mladici državi kvarljivo stanje odpravi?

V Beogradu, dne 6. maja 1919.

Interpelacija Antona Kristana, M. Čobala in tovarišev na ministra pošte, ministra notranjih in ministra zunanjih zadev.

Že več mesecev ne dobivamo v našo državo SHS. nobenih pisem iz sosednjih držav, tako iz Nemške Avstrije, Čehoslovaške republike, iz Ogrske republike itd., pa tudi iz Italije ne prihaja nič, ne pisma in ne časopisi. Naši gospodarski interesi so s tem silno oškodovani. Dežele bivše Avstro-ogrške monarhije so bile na tisoč let tesno združene z deželami sedanje nemško-avstrijske, čehoslovaške in ogrske republike — zato je še vse polno gospodarskih zadev, ki jih imamo rešiti, predno se naše gospodarstvo povsem orientira novemu položaju primerno. Razvoj naše kulture, našega znanstva, žurnalistike, posvetnega dela itd. terja zvezo s kulturnim svetom. Poštna zveza s sosednjimi državami je nujno potrebna.

Vprašamo gospode ministre:

1. ali jim je to znano? 2. ali so pripravljeni primerno ukreniti, da se te razmere izpremenijo ter uvede poštna zveza s sosednjimi državami in v polnem obsegu?

V Beogradu, dne 6. maja 1919.

Mirovna pogodba z Nemčijo.

(Dalje.)

III. del: Določbe o politični ureditvi Evrope.

1. (Kratek odstavek glede Belgije nečitljiv.)

2. Luksemburg. — Nemčija se odpove vsem ugodnostim, ki jih uživa v pogodbah z Luksemburgom in prizna izstop velike vojvodine iz nemške carinske zveze. Odpovedati se mora dalje vsem predpravicam, ki se tičejo izkoriščanja železnice, priznati, da velika vojvodina ni več nevtralna in sprejeti vnaprej vse mednarodne uredbe, ki jih sklenejo alirane in asociirane države glede Luksemburga.

3. Levi breg Rena. — Nemčija ne bo smela graditi, niti vzdrževati nikakršnih utrdb na levem bregu Rena in v pasu, širokem 50 kilometrov, ki se razteza vzhodno od te reke vzdolž brega. V označenem pasu ne bo vzdrževala Nemčija nikake oborožene sile, ne bo izvršila nikake vojaške vaje in ne bo obdržala nikakega materialnega pripomočka za mobilizacijo. — Vsakršna kršitev teh obveznosti se bo smatrala za sovražno čin proti državi, ki so podpisale to pogodbo, in za poizkus kaljenja svetovnega miru.

4. Kotlina reke Saare. — Ta odstavek se deli na dve pododstavki, katerih prvi določa meje ozemlja, ki je predmet tozadevnih določb tega pakta. Drugi določa, da preide neomejena in svobodna last premogovnikov saarske kotline brez vsakršnih bremen ali dolgov na Francijo. Namen te preembe posesti je, odškodovati Francijo za opustošenje premogovnikov v severni Franciji in zagotoviti Franciji

tačajnje naplailo na celokupno vsoto, katero ji dolguje Nemčija kot prispevek za obnovo. Tretji pododstavek zajamčuje Franciji kot lastnici premogovnikov vse gospodarske in pravne garancije, ki so potrebne za izkoriščanje rudokopov. Francija ima izključno pravico izkoriščanja. Četrti ureja pravni položaj prebivalstva in delavstva. Peti določa za dobo 15 let politični in upravni režim saarskega ozemlja; Nemčija se odpove vladni nad temi ozemljem v korist zveze narodov. Šesti pododstavek vsebuje volilni red, po katerem bo po preteku roka petnajstih let prebivalstvo saarskega ozemlja svobodno odločilo, kateri državi hoče pripadati. — Meje saarskega ozemlja so določene nastopno: Saarsko ozemlje obsega okrožja Sarrelouis, Saarebruck, Ottweiler in Saint Ingbert ter dele okrožij Saint Wendel, Homburg in Zweibrücken. Južno in zahodno se dotika nove francoske meje, severno se pa krijejo njegove meje z upravni mejami okrožij, ki mu pripadajo, tako da tvori meja črto, ki gre pričenši ob reki Saari 5 km severno od mesta Mettlacha, v vzhodni smeri ter doseže jugovzhodno od mesta Mettnicha mejo kneževine Birkenfeld. Vzhodno mejo tvori črta, ki teče približno 4 km severovzhodno mimo Saint Wendela dalje v jugovzhodni smeri tako, da izključi iz saarskega ozemlja Breitenbach in Waldmohr in priklupi okrožje homburški, potem pa okrene in sledi strugi reke Blies ob strmim robu njenega vzhodnega brega ter doseže francosko mejo južno od Hombacha. — Površina saarskega ozemlja znaša 161.000 hektarov, a prebivalstvo šteje 64.500 duš. — Neomejena in brezpogojna odstopitev premogovnikov se nanaša na vse rudnike, bodisi izkoriščane ali ne, na vse pritlikline in naprave, bodisi na površini zemlje ali pod zemljo, zlasti vse električne centrale, hiše, kjer so nastanjeni uradniki in delavci itd., sploh na vse, kar služi lastnikom ali izkoriščevalcem kot imovina ali servitut.

(Dalje sledi.)

Socialna politika.

Amerika za našo deco.

LDU. Kakor po drugih pokrajinah kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev namerava ameriška mislija za prehrano tudi v Sloveniji zasnovati posebno akcijo v svrhu zboljšanja prehrane revnih otrok v večjih mestih in industrijskih krajih. Ameriške Zedinjene države so določile v ta namen večji prispevek, s katerim se bodo nakupovala tečna jedila in oddajala brezplačno revnim otrokom. Ta akcija je namenjena le revnim otrokom do 14. leta. Razdeljevala se bodo nastopna živila: sladkor, kakao, kondenzirano mleko in po možnosti tudi riž. Vsak otrok dobi na dan 40 g sladkora, 150 g mleka in 20 g kakaoa. Količina riža se ni določena, a se bo določila, ko bo znano, koliko bo mogoče dobiti riža. Po določilih ameriške mislije za prehrano se raztegne omenjena akcija na Ljubljano s predmestji, Maribor s predmestji, Jesenice, Ptuj in Celje. H konzumnemu središču Celje se pritegne premogovniki v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku; konzumnemu središču Ptuj pa begunsko taborišče v Strnišču. Število vseh prebivalcev je cenila ameriška mislija na 140.000 ter računa, da odpade od tega števila 15 % na otroke pod 14. letom, ki so potrebni izboljšanja prehrane. Pošiljatev za prvi mesec je že v Trstu ter utegne tekom prihodnjih dni dospeti v Ljubljano. Vsa živila bo prevzel Ziti zavod v Ljubljani, ki jih bo po določenem ključu razposlal na določena mesta. Ameriška mislija zahteva zanesljivo jamstvo, da se poslana živila porabijo izključno za potrebne otroke pod 14. leti. Zato se nameravajo oddajati živila vsak dan sproti v posebnih oddajališčih, kakor n. pr. v dnevnih zavetiščih, šolah ali ljudskih kuhinjah. Ta način razdeljevanja se je baje izborni obnesel v Belgiji, kjer se je že podobna akcija izvedla in daje jamstvo, da pridejo revnim otrokom namenjena živila v resnici njim v prid. Kakor čujemo, namerava naša vlada izvesti pomožno akcijo za ubožne otroke tudi za poznejšo dobo, ko bo ameriška pomoč prenehala.

Iz Slovenije.

Litija.

Slišalo se je zadnje čase grdo očitjanje, da smo delavci povsod divja in neollkana masa in da se od takšne divje mase ne more nič do-

brega pričakovati. Po tem smo tem obrekovalcem dne 1. maja da nismo taki, za kar nas imajo. Se bolj smo pa pokazali našo olikanost imenovanega dne popoldne na našem izletu v sosednjo vas Jablanco, kamor so nas prišle izživati neke narocene kreature iz Smartna. Govorilo se je že dva dni preje, da bo na našem izletu prišlo do pretepa. Torej je naš sum pravičen, da so bili izživci nahujskani samo zato, da bi se potem lahko reklo: Poglejte, kako so delavci divji, da se na lastni prireditvi stepejo! Gospodje hujšaki, zapomnite si, da imamo mi delavci pri socialni demokraciji tudi čut časti in poštenja, akoravno nimamo frakov. Ako res ne znate drugače vaše kimavce izobraževati, kakor da jih na poštene ljudi, kateri ne trobijo v vaš rog, nahujskate, pustite tudi to vaše nesramno delo! Delavci vseh vrst! Kličemo vam: pustite hujšake in pridite k nam, da si oddamo roke! Delavce k delavcu, trpin k trpinu! Zopet imamo enega socialistov več na svetu! Ta nas je prekosil in nas bo kar pohrustal! Ali ne veste, da je ta novi »socialist« časopis »Narodni Socialist«, ki ga izdajajo Zvezarji. To je pajek, ki si je nadel nalogo, ljudstvu prepazati mreže čez oči s tem, da se nazivlje »socialist«. Čudno, da hoče biti danes vsak socialist! Kolportarja tega lista je takoj prvi dan poroda tega »socialista« vzcvetela v Litiji. Ustanovitelj kolportarja je g. Bizjak iz predilnice. Vse bi bilo, ali g. Bizjaku bi svetovali, da svojih otrok ne pusti kolportirati lista po železnici in progah, ker se otroci lahko pokvari. Za vraga, g. Bizjak, saj se vam usta polna zlatih zobčkov, pa še zraven kolportirate! Pa tak slab pesel, pa nevaležen! To je List je vendar v fraku in tak papir je slab, pa ga ne mara nobeden. Ali se vam ne zdi?

Celje.

V Dramljah je imela »Kmečka zveza«, ali SLS svoj shod, na katerem je poročal dr. Ogrizek iz Celja. Nas bi to prav nič ne brigalo, če bi gospod govorniki ne bil vzel na piko tudi nas, socialnih demokratov. Govorili je na tem shodu, da vojaštvo mora biti, da brani domovino zoper socialiste. Rekel je tudi, da bi bili socialisti na prvega majnika vse razbili, če bi ne bilo vojakov. Ne vemo, ali je dr. Ogrizek tako neumen, da kaj takega govori, ali je pa tako hudoben, da nas blati. Poznamo dr. Ogrizka še iz vojnega časa, pa ga nismo nikjer drugje videli kakor doma v Celju. Če je on tako vnet za vojaščino, potem naj le pokaže svojo korajžo, in naj gre sam naprej in pokaže z vzgledom, da bodo šli mladinci za njim. Zakaj ne gre? Ali se ne upa?

Prvi majnik v Mariboru.

Naši zvezarji niso dolgo vedeli kaj storiti na 1. maja. Praznovati ga nikakor ne bi radi: saj so se še pred malo leti zgražali nad socialisti čes: ubogega delavca silijo, da mora praznovati in izgubiti enodnevno plačo. Ampak taka jadikovanja se ne zdi našim prijateljem delavstva več primerna, ker vedo, da se s tem samo osmešijo pred pametnimi delavci. Torej kaj storiti? Nekaj dni pred 1. majnikom so sklicali gospodje v Narodni dom shod narodnih železničarjev (zvezarjev), na katerem je poročal g. narodni poslanec Kežar ter zavzel stališče, da se 1. majnika ne praznuje čes, to je dan socialistov. Naš državni praznik — je rekel g. poslanec je 1. december. Seveda so Janezi priklimali in sklep je bil storjen.

Ali novi odrešenik slov. ljudstva, ki se sedaj povsod ponuja kot Fellerjev balzam, Voglar, je bil menda bolj dalekoviden ter je dal tik pred 1. majem nalepiti plakate, s katerimi je J. D. S. vabila vse mariborske delavstvo prvega maja na shod v Narodni dom. Ali to ni bilo še dovolj. Na predvečer 1. maja je bil na enkrat mariborski kolodvor ves rdeč. Stranka J. D. S. se namreč ni dovolj zanesla na svoje prej nalepljene bele plakate, zato je dala natisniti veliko število rdečih letakov, ki so se toliko po barvi, kot po vsebini komaj razlikovali od socialističnih. Vsebinska je bila: 1. majnik praznik delavstva. Vsi delavci se vabijo na shod v »Narodni dom«. — Kaj je gospode prisililo, da so delali proti svojemu načelu? Menda vendar ne strah, da se bo 1. maj brez njih praznoval?

Muha se je vsedla na vola in je delala: Mi orjemo! — A. B.

Iz naših šol.

Prinašamo zopet razpravo neke učenke naše politične šole v Trbovljah. Opozorili smo že večkrat na važnost teh šol. Učenka, ki je napli-

Bala spodnjo razpravo, se peča z bištvom socializma. Ta spils nam kaže, da se naše delavstvo tudi bista socializma zaveda in da delavec ne sme biti socialist samo iz egoizma, t. j. da si gmotno opomore s pridobitvijo par zvišanih svoje plače. Naše delavstvo mora prevesti pravi socialistični duh, socialni čut. In tega se mora vsak delavec biti svest.

Socializem! Ta beseda se sedaj tolikokrat ponavlja, povdarja in slavi prav v oni meri, v kakršni je bila leptana in sovražena v času vojne, v času triuma srove sile nad pravico in človekoljubnostjo. Sicer je poteklo še pre malo časa od takrat, da bi se zamogel poznati in videti preobrat. Vendar se mi zdi, da dhamo drug zrak, da živimo lepše in svobodnejše, ker je vendar zmagovalo načelo pravice. Ne vem sicer, če v onem zmislu, oziroma kako popolno, kot je to pričakovalo teptano človeštvo v onih dneh, ko je razpadla zgradba, stavišna na laž, omejenost in koruptnost. Na tisoče src je trepetalo v veselju, zmagovala je resnica, t. j. socializem — demokracija.

Po mojem mnenju ni socializem drugega, kot iskanje in omogočenje resnice. Kadar bode človeštvo na tako visoki kulturni stopnji, da bo vsak posameznik spoznal in ljubil resnico nad vse, v onem hipu bo socializem samoobsebi umeven, oziroma bo logična posledica tega naziranja. Danes smatram socializem iz kulturnega in umstvenega stališča družabno vzgojo, katera je prvotni princip demokracije. Zdi se mi, da je socializem s tega stališča danes malo razvit in bo treba tozadevno podrobneje delati od človeka do človeka. Danes nam še manjka kulture, mislim namreč predvsem duševne srčne izobrazbe. Predpogoj za to je vsaj povprečna izobrazba širokih ljudskih plasti, izobrazba, katere naši ljudje še niso imeli prilike uživati. Ni še socialisti, kdor priznava socializem le, da si izboljša svoj gmoten položaj, ker prav ta bi se takoj priklopil kapitalističnim načelom, če bi mu bila potom teh dana možnost, si ta položaj še bolj in hitreje izboljšati. Socializem mora temeljiti na velikih idejah francoske revolucije: svoboda, bratstvo, enakost.

Čprav povdarja socializem dolžnosti posameznika napram vsej družbi, ga vendar ne oropa osebne svobode. Nasprotno. S tem, da stremi socializem za tem, da podružabi produkcijska sredstva, da vsakemu posamezniku možnost, pridobivati si sredstev za izpolnitev svojih potreb, ker odstrani na ta način absolutno moč zasebnega proizvajalnega kapitala.

Socializem označuje današnji družabni red kot krivičen, sloneč na gospodstvu in izkoriščanju. Kako pravilna je pa ta trditev, nam je pokazala v svetli luči svetovna vojna. Kaj so bile militarizacije rudnikov in obratov, kaj izjemna sodišča, kaj breki sod, cenzura, krdele vojunov, policistov, s katerimi je nasilstvo poseglo v individualno svobodo ljudi, ter jih prisililo, da je človeštvo prenašalo to gorje štiri leta! Vendar čim večji pritisk, tem večji odpor. Masa je začela odpirati oči in spoznavati krivičnost obstoječega družabnega reda. In tedaj ji je zasvetil nov evangelij in tolažil potra srca — socializem. In prav zato, ker je bila ta doba vojne tako silno krivična, tako nesocialna, tako surova napram najpreprostejšim človeškim pravicam, je bilo ljudstvo prisiljeno, staviti si vprašanja: »Zakaj in čemu tako?« in zlasti še, ker je videlo, da povzročitelji tega že zaničljivo gledajo nanj in zahtevajo z mogočno gesto: »Stopi sem in poklekni v prah pred maziljencem po božji milosti!«

Človeštvo je danes prišlo vodstvo v roke, je sprejelo ta nov evangelij socializem ter ga bo tudi uveljavilo. Današnja generacija zahteva predvsem človečnosti. Doprinese mora še ogromno dela, to, kar sem trdila v začetku: da potom višje izobrazbe vcepi ljudem socializem v srca, ljubezen do bližnjega, dolžnostni čut posameznika napram družbi in družbe napram posamezniku. Kako naj to dosežemo? S strogo vzgojo samega sebe, s prepričanjem, da služimo pravični, veliki stvari in z neumornim, resnim delom!

R. St.

„Vojna zveza“.

Zadnje dni se ljubljanska časnikarja »Slov. Narod« in »Jugoslavija« zadirata z vso vehemenco v »Vojno zvezo«, ki jo hočeta svetu predstaviti kot — strankarsko socialno demokratsko organizacijo. Zlasti »Slov. Narod« se je povselp do pre-

čudne trditve v sobotni številki pod naslovom: »Otrešiti se je hočemo«, do trditve namreč, da je bilo vodstvo »Vojne zveze« v socialno-demokratskih rokah.

Resnici na ljubo hočem pribiti sledeče:

»Vojna Zveza« se je ustanovila na predlog dr. J. E. Krika in moje osebe. V načelstvo so bili izvoljeni sledeči gospodje, ki so seve še danes člani načelstva, in sicer: od industrialcev in podjetij Jean B. Polak, podpravnatelj tob. tovarne Mandelj Josip in inženier trbovelske družbe J. Pirchan iz Zagorja — od konzumnih organizacij sodr. Melhior Čobal iz Zagorja, Alojzij Kocmur od I. del. konz. društva v Ljubljani, ter jaz. Za predsednika načelstva se je v prvi seji na predlog Alojzija Kocmura izvolilo mene, za podpredsednika pa Jeana B. Polaka.

Po političnem pripadnosti so bili tedaj 3 člani (Polak, Mandelj in Kocmur) iz Slovenske Ljudske Stranke, 2 iz Soc. dem. stranke ter en Nemec.

V nadzorstvu so bili in so doslej: za podjetja produktov Mayer od Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, ravnatelj Winzig od Portland cementne tovarne na Dobjem, ravnatelj Bilek od idrijskega rudnika ter tovarnar Gassner iz Tržiča — od konz. društev pa gg. Kump od Gospodarske Zveze, g. ravnatelj Solar od žebjarske zadruge v Kropi, sodr. Ivan Straus iz Idrije ter sodr. Anton Cugwitz z Jesenic.

Po političnem prepričanju: 4 Nemci, 2 od Slov. Ljudske stranke in 2 soc. demokrata.

Tedaj od 14 funkcionarjev je bilo 5 Nemcev, 5 članov Slov. ljudske stranke in 4 soc. demokrati.

»Slov. Narod« tedaj smatra zavod, ki je tako sestavljen, za socialno-demokratski. Je to posebna metoda, ki jo uveljavlja list slovenske inteligence! Ta list gre še dalje. On kar dekretira kdo je socialni demokrat, ter trdi, da sta gg. Zaler in Bovha bila — sodruga. Nikakor se ne drznem tega, da bi se otrešil kot strankar sodrugov, kadar zakrivilo tako nepošteno dejanje in sem seve zelo daleč od naziranja, da je vsak, kdor se smatra ali je »sodrug«, absolutno pošten. Tudi bi čisto mirno tako jaz kot naša soc. dem. stranka prenesla delstvo, da se je kakega sodruga zalotilo pri nepoštenem delanju, ker je to vendar čisto lahko mogoče in stranka vendar ne more vedeti: ali bo ta ali oni padel v skušnjava in postal nepošten. Toda gospodje pri »Slov. Narodu« in drugod: jaz nisem še nikdar v življenju vprašal uslužbenca, ki sem ga sprejel v službo, po njegovem političnem prepričanju. Za me je bilo glavno vse kaj drugega, namreč: strokovno znanje in dotedanja neoporečnost. Tako je bilo tudi glede Zalerja in Bolhe. Vem pa, da nista bila socialna demokrata in da nista bila v nobeni naši politični organizaciji organizirana. Po čem in kako jih more »Slov. Narod« dekretirati kot »sodrug« — mi bi bila uganka, če ne bi videl v tel. trditvi nepošteno kopito žalostne politične borbe v naši domovini.

Glede stvari same pa je stvar jasna: dva uslužbenca sta hotela po vzgledu vojnih dobilkarjev obogateti. Posrečilo se je vsemu priti na sled ter si zagotoviti polno odškodnino: »Vojna Zveza« nima nobene škode! — »Slov. Narod« utemeljuje svoje napade na »Vojno Zvezo« in soc. dem. stranko radi neredov v »Vojni zvezi« tako-le: »mi pa bi naj sedaj molčali in zakrili s plaščem krščanske ljubezni lopovščine, ki so se godile v »Vojni zvezi«. To bi bilo zelo kavališko, politično pametno pa ne, zlasti sedaj ne, ko se postavljajo socialni demokrati, kakor da bi bili vzeli v zakup vse poštenje!«

Hvala lepa za to priznanje, ki je žalosten dokaz: kam gre sedaj »politična pamet«.

»Slov. Narod« spravlja tudi mestno aprovizacijo z »Vojno zvezo« v dotiko, seve, da kaže na neko razliko in pripoveduje: češ, tam je tako, tu drugače. Konstatiram, da sta »Vojna Zveza« in Mestna aprovizacija vedno delali v soglasju ter se zlasti v zadnjih dneh skupno udeležujeta večje kupčije.

Pripominjam, da je smešno udarjati po »Vojni Zvezi«, ki je bila ves čas, odkar je bila pač ustanovljena, koristno podjetje za slovenske delavce. Če se je zadnje čase vsled moje bolezn in zaposlenosti drugod pripetilo to, kar se je, bi mogel biti k večjemu kriv jaz, če se ugotovi, da nisem kot predsednik storil svoje dolžnosti — nikakor pa ni pošteno: napadati socialno demokratsko stranko, ki ni prav nič udeležena pri »Vojni Zvezi« in nima z njo nobene

zveze. Jaz pa se lahko opravičim v vsakem oziru in pred vsakim tribunalom ter dokazem, da sem storil vse, kar je bila moja dolžnost! — To je tudi ugotovila skupna seja načelstva in nadzorstva dne 9. maja.

Tudi »Jugoslavija« se je utaknila v »Vojno zvezo« ter se zlagala v številki dne 6. maja, da so zaprili poleg knjigovodje in skladiščnika »Vojne Zveze« še »5 drugih njenih funkcionarjev«. Resnica je, da se ni do danes zaprlo še nobenega funkcionarja »Vojne Zveze«, ker ni bilo povoda zato.

Hudo je, če časopis, ki naj služi resnici, tako neresnično poroča ter s tem svoje čitateljstvo zavaža od resnice.

»Vojna Zveza« je — pribijam končno — vse nerednosti konstatirala ob pravem času, ter si zagotovila polno pokritje ter radikalno očistila, kar je bilo potreba.

V Ljubljani, 10. maja 1919.

Ant. Kristan.

Dnevne vesti.

Učitelji iz koroških šolskih okrajev, ki so se vsled zadnjih dogodkov morali umekniti iz svojih službenih mest, naj se zglaste zaradi izplačevanja svojih službenih prejemkov neposredno pri deželnem knjigovodstvu v Ljubljani (deželni dvorec na Kongresnem trgu). Predložiti naj potrdilo županstva občine, da so se začasno nastanili v njenem okolju; tisti učitelji, kateri še niso prejeli še nakazanih novih plač in doplačil za čas od 1. januarja t. l., naj predložijo zaeno revers, da bodo vrnilli enkratni znesek, ako bi se jim vsled nastalih razmer izplačali službeni prejemki dvakrat. Tudi vse reklamacije naj se priključajo pri deželnem knjigovodstvu.

Preskrbe koroških beguncev.

Državna posredovalnica za delo v Ljubljani, Gradišče, ima za koroške begunce 40 mest na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Delo lahko takol nastopijo, dobe 7 K na dan, prenočišče in hrano, oženeji pa še po 45 K za ženo in 30 K za otroke; delovni čas 8 ur. Zglasilci naj povedo, da so koroški begunci. Tudi drugi sloji, ki žele službe, naj se zglaste pri posredovalnici, ki ima podružnico v Mariboru.

Vpoklic k šestdesetmiskim orožnim valam.

Komanda dravske divizijske oblasti javlja, da ne more nikogar oprostiti 6 tedenske orožne vaje. Vse take prošnje so brezuspešne in naj se ne vlagajo. Izvzeti so seveda tisti, ki so glasom pozivnega razglasa oproščeni.

Na Češkem bodo delavske knjižice končno odpravljene.

Ustrezajoč dolgoletnim neprestanim zahtevam del. strokovnih organizacij, se je odločilo čehoslovsko ministristvo za socialno skrb, predložiti »Narodnemu predstavništvu« osnovno zakona o odpravi delavskih knjižic. V gori omenjenem ministristvu se je vršila anketa, pri kateri so zastopniki vseh ministristev, trgovskih zbornic in delavskih strokovnih organizacij načeloma sklenili, da se odpravi dosedanje delavne, kakor tudi poselske knjižice. Na anketi so priporočali, da se uvede mesto teh knjižic državljanske legitimacije. Te legitimacije bodo izdajali politični uradi na podlagi predloženega domovinskega lista. V slučaju, da upeljejo te državljanske legitimacije, jih prejme vsak državljani čehoslovške republike star nad 14 let. Delavski zastopniki so se poseben potegovali za odpravo poselskih knjižic, o čemer bodo še razpravljali. Končno bo torej izpolnjena ta stara zahteva socialne demokracije. — Čehi reformirajo na vseh straneh. V naši demokraciji Jugoslaviji so take stvari za tozadevne faktorje premalenkostne, ker skrbje za vse bolj važne stvari...

Pobljanje šip in izlog v Ljubljani.

V soboto zvečer se je ponovilo v Ljubljani razbijanje šip in izlog po mestu. Pravijo, da je to revanša za koroške in celovške dogodke. Najprej so se zbrali — razgrajči v uršulinski cerkvi in potem pred cerkvijo, kjer imajo letos ljubljanski Nemci svoje šmarnice ter so insultirali v cerkvi in tudi zunaj. Pozneje so šli po ulicah, razbili nekaj izlog in oken, vdrli v Kino Ideal ter opustošili na Kongresnem trgu Bambergovno knjigarno, razbili izloge pri Spleglovem bazarju in še nekaterih drugih trgovinah. No, kar so Korošci napravili, to morajo tudi Slovenci. Neumnost za neumnostjo! Korošci so shujskani po političnih

demagogiji in po šoli. S takimi početji, če tudi uničujemo tuje blago, škodujemo največ le sebi. Koliko časa bodo pri nas še odločevali nahujskani otroci? Kljub vsem opominom na smotreno politiko in pametno delo, pri nas v javnosti še ni konca nlementom, ki jim je petoliztvo edino pribežališče. Za krivice se zahteva zadoščenje, ne pa maščevanje, tako delajo vsi inteligentni ljudje, in le tako je tudi mogoče priti do pametnega sporazuma in do zdravih odnošajev med narodi in državami, ki so za družabno življenje in socialni razvoj nujno potrebni. Vsi taki dogodki so pravzaprav produkt meščanske vzgoje.

Drobno.

— K vestem, da se pogreša par deklet iz Ljubljane, smo prejeli nekak dopis, ki sumi, da se tu dogajajo lopovščine. Tako sta stala baše pred »Unionom« pred par dnevi dva avtomobila z laškimi civilisti kot insasi, ki so vabili dekleta, da se z njimi popeljejo v Trst. Ena je sedla v avto, druga pa je rekla, da mora še preje domov. Opozarjamo kompetentne oblasti, ki opravljajo stražno službo, da so tudi tu pozorne.

— Kino. Vsi uslužbenci knjopodjetij, operaterji, poslovojdje, blagajničarji(ke), biliterji, reditelji ter sploh vsi zaposleni omenjenih podjetij se uljudno vabijo na sestanek in razgovor glede ustanovitve svojega društva za Slovenijo s sedežem v Ljubljani. Sestanka, ki se vrši v ponedeljek, dne 19. maja 1919. ob 11. uri dopoldne v salonu restavracije Krvarič (Perles), Prešernova ulica v Ljubljani, naj se po možnosti udeleže vsi uslužbenci. Ker je v podjetjih na dan kot je ponedeljek, malo prometa ali pa sploh delo počiva, naprošajo sklicatelji lastnike kinov, naj brez izjeme dajo možnost vsem nastavljenem, da se lahko udeleže sestanka. Prihitite množično ter naznanite svoj prihod potom dopisnice sklicateljem na naslov: Ogrič Niko, Mestni trg 24. I. v Ljubljani, da se naroči ev. kosilo itd. Enako naj upošljejo svoje natančne naslove ter pripomnijo, kako delo izvršujejo ter kot kaj so nastavljeni in vsled česa so zadržani. Ustanovitev lastnega društva je v splošno korist vsem nastavljenem. Vsi sloji se združujejo v korporacije, društva itd., in ker se le z združitvijo lahko doseže vse, zato vsi na sestanek! Sklicatelji: Niko Ogrič, kinooperater; Alfonz Vakselj, poslovojdja; Peter Kocjančič, kinooperater; Franc Gale, kinooperater; Alojz Lukežič, poslovojdja.

— Društvo jugoslovanskih puštnih uslužbencev v Mariboru si je na ustanovnem občnem zboru izvolilo sledeče odbornike: predsednik: oficijal Hinko Šiško; podpredsednik: Bavcon Andrej, poduradnik; Megličeva Roza, aspirantinja; Setina Julij, pristav. Tajnik (glavni): Tiefengruber Karol, nadoficijal; podtajniki: Fajzelj Ludovik, asistent; Novakova Nuša, oficijalka; Bezovnik Fran, poduradnik. Blagajnik: asistent Mayer; nadomestnica: Radolčeva Herma, aspirantka; računovodja: Brumec Fran, aspirant. Odborniki brez funkcij: Nadzorstvo: Selivčič Alojz, poduradnik; Slavec Ivan, pristav; Cernjač Iva, aspirantka; Ledinek Dragotin, odpravnik; Maroh Julija, poštarica. Pregledniki računov: Novak Jakob, kontrolor; Skuhala Jakob, poduradnik. Namestnika: Franja Škerlovnik, aspirantka in Vincenc Bauman, sluga.

— Gospod, ki je zamenjal povrnik v kavarni »Zvezda« v soboto med 22. in 23. uro, naj se oglasi od 12—14. ure v Soteski 10/II, kjer dobi svojega z vso vsebino nazaj.

Iz stranke.

V sredo, 14. t. m. ob 6. uri zvečer se vrši važna seja osrednjega odbora železničarske organizacije. Porocha sodr. Kopač.

Občnl zbor krajne skupine Ljubljana I. »Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo« se vrši v četrtek, dne 22. maja ob 19. uri v Mahrovi hiši, cesarja Jožefa trg št. 10. (nasproti mestnega doma) s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila: a) predsednika, b) blagajnika, c) kontrole. 2. Volitev novega odbora. 3. Predavanje. 4. Raznosterosti. — Sodrugl se vabijo, da se občnega zbora polnoštevilno udeleže. — Društveno vodstvo.

Kultura.

»Jugoslovanski učiteljskišnik«. Prejeli smo tri številke lista, ki ga pod tem naslovom izdajajo nadebudni gojenci in gojenke ljubljanske

ga učiteljska. Še danes mi postane toplo pri srcu, če se spomnim, s kakim idealizmom smo začeli pred desetimi leti na skrivnem izdajati prvotno hektografriran, nato saprografiran in konečno litografriran študentovski listič »Slovenski učiteljskišnik«. Idiotstvo tedanje birokratične avstrijske šolske uprave, ki je morilo in dušilo tedaj v mladih srcih vsak svoboden polet, razmah in razvoj, nam je naše tedanje delo oviralo z vso rafiniranostjo in neprestanom nam je grozil zabiti disciplinarni red. No, jugoslovanska šolska oblast je popravila vsaj ta zločin na vzgoji mladih ljudi in tedanje naše seme se je bujno razvilo ter rodilo tiskanega »Jugoslovanskega učiteljskišnika«. Obsega več ali manj nezrele poizkuse in prvenče v vezani in nevezani besedi ter poučne člančice iz raznih strok. Umevno je, da taki študentovski listi navadno nimajo nobene umetniške ali literarne vrednosti, imajo pa vedno svoje veliko, zelo veliko vzgojno vrednost, zato so koristni in potrebni. Od srca čestitam sedaj svojim mladim tovarišem k njihovi prihodnosti, vztrajnosti in k uspehom, saj vem, koliko dela velja tako podjetje. V tem oziru učiteljskišnik, kakor je videti, še vedno prednjači ostalim zavodom. Še eno pogrešam v listu, to je, da se prav nič ne pečajo z nalogami svojega bodočega poklica. Prav toplo bi jim tudi priporočil pretresati razna aktualna vprašanja, pred katera jih bo življenje med narodom takoj po maturi postavilo. To je potrebneje, kot pa žvrgoleti o petošolski žaljubljenosti. Narahlo bi jih opozoril tudi na plagijate drugega letnika »Slovenskega učiteljskišnika«. Kogar vselej taka mlada, lepa in ljubezniva stremiljenja študentov, temu list toplo priporočamo, podpiral jih bo in to zaslužilo.

Fran Erjavec.

Gospodarstvo.

Na 4% posojilo na državno bne kraljevstva SHS je bilo pri podružnici kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani podpisano do vštetea 8. maja 1919. nad 1.900.000 K.

Kako je v zasedeni Dalmaciji.

iz Zadra.

LDU. Dalmatinski dopisni urad javlja: Odkar je došla vest o Wilsonovi poslanici, je nastalo pri mestnih italijanaših in pri italijanskem vojaštvu še večje razpoloženje napram Jugoslovanom kakor je bilo doslej. Italijanaši, nahujskani in podpirani od vojaške oblasti, so popolnoma zavladali v mestu. Dne 26. pr. meseca je imel občinski svet svečano sejo, s katere so poslali italijanski vladi protestno brzojavko proti Wilsonovi poslanici. Nato se je vršil po mestu spreved, pri katerem se je klicalo Italiji ter najudrneje psovalo predsednika Zedinjenih držav in Jugoslovane. V ponedeljek, 6. t. m., popoldne je bilo veliko zborovanje v gledališču, na katerega so italijanska društva pozvala »Zaderski narod«, naj pride manifestirat. Na tem zborovanju je »sindako« dr. Zillotto, ki se je dan prej vrnil iz Pariza, kjer je bival dva mesca, imel govor, v katerem je med drugim rekel, da bodo v primeru, ako ostane to mesto v rokah »neprijatelja«, vsi odšli, a zadnji bodo zažgali vse naše hiše in cerkve, da ne bo ostal kamen na kamnu. Tako je govoril prvi meščak Zadra, ki bi moral v prvi vrsti skrbeti za vzdrževanje reda in mira v teh težkih dneh. Tako je govoril župan zadrške občine, ki šteje med 36.000 prebivalci samo okoli 8000 italijanašov, in to na javnem shodu v prisotnosti predstavnikov vojske, ki jo je poslala antanta, da varuje javni red. Tako je pozival in nagovarjal župan sam k plenjenju, k zločinom in nasiljem proti Jugoslovanom, proti njihovim telesni in imovinski varnosti v primeru, da bo Zaden priznan Jugoslaviji. Jugoslovanom, ki tvorijo ogromno večino 26.000 duš v občini in polovico mestnega prebivalstva, kakor to jasno dokazuje plebiscit, poslan pariški konferenci, je odvzeta od vojne oblasti vsaka možnost, da izrazijo svojo narodno voljo. Vsak sestanek, vsak spreved, vsako predavanje je strogo prepovedano. Dne 30. aprila so celo prepovedali zadržnice in akedimijo v spomin Zrinskemu in Frankopanu, ki sta se vršili tudi v najhujših časih avstrijskega režima. Da dajo mestu umeten italijanski značaj, so prepovedali vse jugoslovanske zastave, pa tudi ententne, zlasti ameriške, ki so jih karabinjeri v nešte-

tihi primerih zaplenili, med-tem ko italijanske v velikem številu brezplačno dele italijanske oblasti. Okoliške vasi, ki so s silo izolirane od mesta, so prepuščene nasilju brezobzirnih italijanskih častnikov in surovih karabinjerjev, ki mučijo naše ljudi na vse mogoče načine, ter vose najustudneje propagando s samovoljnim deljenjem odnosno prikrajševanjem živil. Jugoslovanski prvaki so večinoma izgnani v Italijo, a ostali narod, ki čvrsto vztraja na svojem narodnem ponosu, preganjajo in tlačijo okupacijske vojaške oblasti. Vsled teh razlogov je zadržkim Jugoslovonom popolnoma odvzeta možnost, da dostojno, na javen način pobijejo najnovejšo mistifikacijo italijanske občinske klike, ki je na svojem zborovanju hotela pokazati zunanemu svetu, kako Zader komaj čaka, da bi bil zedinjen z Italijo. Bilo jim je onemogočeno, da še enkrat pokažejo svojo čvrsto nepremagljivo voljo, da mora biti Zader kot sestavni del Dalmacije združen z Jugoslavijo. Jugoslovani občine in mesta Zadra protestirajo ob tej priliki, ker italijanska manjšina, ki se je polastila občinske uprave na podlagi zastarelih, nedemokratskih volilnih pravil in po milosti avstrijske vlade, izkorišča sedaj izjemno težki položaj, v katerem drži vojaška oblast Jugoslovane, in si prisvaja pravico, da govori v imenu Zadra. Protestirajo še enkrat proti nasilnemu, brezobzirnemu postopanju italijanskih okupacijskih oblasti, ki hočejo s surovo silo zadušiti vsak znak narodnega življenja Jugoslovancev, dočim podpirajo italijanske izrodke v vseh ozirih ter jih ščitijo in hujšajo proti vsemu, kar je slovensko. Zadržki Jugoslovani se končno obračajo še enkrat na svoje prijatelje s prošnjo, naj brez odloga pošljejo v Zader kake zavezniške čete ali kako zavezniško bojno ladjo, da varuje življenje in imovino Jugoslovancev, katerim vsak dan prete čimdalje večje nevarnosti od Italijanov.

Interesne sfere v Kitaju.

Pred izbruhom svetovne vojne so bile v Kitaju interesne sfere raznih evropskih držav. V teh interesnih sferah so prizadete države uživale gotove pravice, od katerih so bile druge države izključene. Take predprave so seveda povzročale diplomatske spletke in podžigale nevoščljivost.

Zastopniki kitajske republike zahtevajo na mirovni konferenci, da Kitajci sami odločajo o svoji usodi in da se opuste interesne sfere tujih držav v Kitaju. Ta zahteva je ravnotakotno pravična kot drugih narodov, da v mejah svoje države odločajo o svojih zadevah. In če je enemu narodu priznana ta pravica, se logično ne more odreči drugemu civiliziranemu narodu.

V kitajski republiki živi do 400 milijonov ljudi. In Kitajci smatrajo gotovo vsako vmešavanje v njih notranje zadeve za poniževalno, ker govori, da Kitajci še niso zrel narod, ki zna voditi svoje zadeve. Razni nazadnjaški agitatorji, ki so se najboljše počutili v starem Kitaju, ko je bila kita še oblatno znamenje podaništva, vporabijo vsako vmešavanje v kitajske razmere od zunaj za podžiganje neukih mas proti tujcem in modernim tehničnim iznajdbam. Kakšne posledice lahko povzroči tako podpihovanje, pa dokazuje jasno zadnja bokarska vstaja. Res se je od te vstaje marsikaj spremenilo v Kitaju z ozirom na politične razmere. Kitajskega cesarstva ni več in danes imamo kitajsko republiko. Ali vse te pridobitve so lahko izgubljene čez noč, če nazadnjaški dobe gradivo za uspešno agitacijo med ljudskimi masami.

Če bo kitajska republika imela proste roke v domačih zadevah in ne bodo njenega razvoja ovirali vplivi, prihajajoči od zunaj, pojde razvoj za bolj hitrimi koraki naprej kot sedaj. Kajti Kitajci bodo smatrali tujcem za njih prijatelje in učitelje in ravnali se bodo po njih navstetih.

Da je Kitaju omogočen prost razvoj, morajo izginiti interesne sfere tujih narodov v njem, ki so do sedaj precej zakriville, da je zaostal v razvoju.

Najnoveše vesti.

Kronski svet.

LDU. Belgrad, 11. Včeraj se je vršil kronski svet. Razpravljalo se je o notranji ureditvi države, kakor tudi o zunanjem položaju, osobito o poteku mirovne konference. Posvetovanje je trajalo od 10. do 13. ure.

Pogajanja za premirje na Koroškem.

LDU. Celovec, 10. (DunKU.) Med včeraj v Celovec dospelimi odposlanci belgrajske vlade in med nemško-avstrijskimi zastopniki so se vršila danes pri deželni vladi pogajanja o sklepu premirja. Z nemško-avstrijske strani se je predlagalo, naj se sovražnosti takoj ustavi in da naj ostanejo čete v sedanjih postojankah, dokler ne dosepejo sklepi mirovne konference, ki jih je pričakovati v malo dneh. Zastopniki kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev so nato izjavili, da so samo pooblašteni, pogajati se o modalitetah vzpostavitve vojaškega položaja pred 29. aprilom in da torej ne morejo uvaževati kakršnihkoli drugih predlogov. Nato so se prekinila pogajanja v medsebojnem sporazumu, da bi se dala jugoslovanskim zastopnikom prilika, stopiti z njihovo vlado v stik glede eventualnih novih instrukcij.

Narodno predstavništvo.

LDU. Belgrad, 11. Včerajšnja seja narodnega predstavništva se je otvorila ob 17. uri. Zapisnik zadnje seje se je odobril brez ugovora. Poslanec Korač in tov. so interpellirali ministra za notranje zadeve glede prepovedi proslave 1. maja. Posl. dr. Hohnjec in tov. interpellirajo o položaju in usodi prekmurjskih Slovencev. Predsednik predstavi dolgoletnega člana narodnega predstavništva Milana Mostiča. Zastopniki kličejo: slava. Nato preide zbornica na dnevni red: Vrši se razdelitev v sekcije. Predsedniki sekcij se sestanejo danes ob desetih ter se sekcije konstituirajo. Nato zaključijo predsednik sejo ob 18. uri sklicuje prihodnjo sejo na torek ob 16. uri z nastopnim dnevnim redom: 1. Volitev predsednika glavne kontrole in njenih članov; 2. poročilo verifikacijskega odbora.

LDU. Belgrad, 11. V narodnem predstavništvu se bo v kratkem predložila zakonska osnova o novem poslovniku narodnega predstavništva.

LDU. Belgrad, 11. Ministrski svet bo razpravljal v dveh prihodnjih sejah zakonski načrt o ustavi kraljevine SHS.

Kako naj se reši reško vrašanje.

LDU. Pariz, 11. (DunKU.) »Agence Havas« poroča o političnem položaju: Četvorica vladnih poglavarjev je nadaljevala poizkuse, da se reško vrašanje reši na podlagi režima, ki naj bi bil sličen onemu, ki so ga sprejeli za saarsko kotlino. Petorica ministrov veseli za zunanje stvari se je v petek popoldne pečala z določitvijo mej Nemške Avstrije. Določili so meje proti čehoslovanski republiki, določitev mej proti jugoslovanskemu kraljestvu pa so na zahtevo Italije izročili komisiji za jugoslovansko vprašanje pod predsedstvom Tardieuja, ki se je sestala v petek popoldne. Kakor se zdi, bo dogodek glede dodelitve mandata za nemško Vzhodno Afriko Veliki Britaniji rešen zadovoljivo za belgijsko vlado. — Nemška vlada namestila izvoliti iste narodne barve, kakor jih ima Belgija, namreč rdečo-zlato-črno. Belgijci zahtevajo, da se te nove nemške barve ne priznajo.

Odkrita zarota proti sedanji ogrski vladi.

LDU. Budimpešta, 9. (ČTU.) V ogrskem poslanstvu na Dunaju so odkrili zaroto proti sedanji ogrski vladi v Budimpešti in v Debrecinu. Načeloval je grof Kormany, ki je pod režimom grofa Karolyja predsedoval ogrski komisiji za premirje in bil v stalnem stiku z entento. Topovski strelci naj bi Budimpešti dali znak za pričetek protirevolucije. Lovaszy bi bil izklican za ministrskega predsednika in proglašena naj bi bila diktatura. Protirevolucionarji so imeli povsod pripravljena taborišča in 6—15.000 pušk. Bilo je mnogo aretiranih; pri njih so našli načrte vseh peštanskih vojašnic in vseh važnejših javnih poslopij.

Položaj na Ogrskem.

LDU. Budimpešta, 11. (DunKU.) ČKU. javlja: Čehoslovaška fronta: V odseku Salgotarjam smo prepodili sovražnika iz Harancsa. Sovražnik se je umaknil proti severu bežeje. V Miškolskem odseku so ogrske čete zavzele občini Ond in Berosnyad. V Jegerskem odseku so ogrske čete prepodile sovražnika iz Monosa, Mikosfalve in Apatfalve in ga zasledovale proti severu. Samozavest proletarcev in disciplina se vsled tega tači od dne do dne. Na rumunski in jugoslovanski fronti je položaj neizpremenjen.

LDU. Lyon, 11. (Brezžično.) Iz Bukarešte se poroča: Rumunske čete, ki so prodirale v Ogrski, so se

vsled prošnje za premirje, s katero se je boljševiška vlada v Budimpešti obnila na zaveznike, ustavile. Po petih dneh brezplodnega pogajanja se je izkazalo, da je bilo ogrski vladi le na tem, da pridobi časa in ruskim boljševikom, ki so dva dni poprej poslali rumunski vladi ultimatum, nudi možnost, da vpadajo rumunski armadi v hrbet. Ko so nato ruski boljševiki pred tremi dnevi resno napadli Rumune ob Dnjestrju, je Bela Kun stavil nove predloge prodirajočim armadam. Ker pa so zavezniki izpregledali njegovo igro, se je 7. t. m. pričelo nadaljnje prodiranje proti Budimpešti.

Odhod nemško-avstrijskih mirovnih delegatov.

LDU. Dunaj, 10. (DunKU.) Včeraj so imeli mirovni delegati v državnem uradu za zunanje stvari po razgovor. Državni tajnik dr. Bauer je obrazložil notranjo organizacijo mirovne delegacije in državni kancler dr. Renner je dopolnil pojasnila. Izvajanja so našla soglasno odobranje. Delegatje se odpeljejo v ponedeljek, 12. t. m. ob 19. uri 20 min. z Dunaja in dosepejo v sredo jutraj v Pariz.

Sovražstvo med nami in Nemško Avstrijo.

LDU. Dunaj, 9. (ČTU.) Včeraj se je zglasilo odposlanstvo iz nemške Stajerske pri državnem kanclarju dr. Rennerju in v državnem uradu za zunanje stvari in zahtevalo, da nemškoavstrijska vlada zaseže jugoslovanska posestva v ozemlju Nemške Avstrije, da stori ta protukrep proti samovoljnemu zaplenjenju nemških posestev na južnem Stajerskem. Dr. Renner je izjavil, da se je v tej zadevi že ukrenilo potrebno, ter da je tudi državni urad za zunanje stvari že polzvedoval o stvari. Odredili bodo, da se obvesti Jugoslovane, da se bo smatrala jugoslovanska imovina, ležeča v Nemški Avstriji, za sovražniški predmet. Namestnik državnega tajnika za zunanje stvari dr. Klein je tudi izjavil, da se bo nemudoma ukrenilo vse potrebno, da se napravi konec samovoljnemu plenjenju posestev.

Italijansko časopisje proti mirovnim pogojem z Nemčijo.

LDU. Berlin, 10. (DunKU.) »Berliner Tageblatt« javlja iz Lugana: Italijansko časopisje enodušno obsoja pogoje, ki naj bi jih Nemčija izpolnila. Nezadovoljnost povečuje še brezobzirnost zaveznikov napram Italiji in pa omalovaževanje Italije pri razdelitvi kolonij. »Secolo« opozarja na splošno razočaranje in pravi, da je bila vera v novo Evropo, da so se pa sanje razblinile. Pač ni nikogar, ki bi mogel pri tem dejstvu miren ostati. Zlasti bridke pa da je za Italijo člen, ki se tiče Nemške Avstrije, ki čisto jasno ignorira avstrijske pravice in italijanske interese.

Položaj na Bavarskem.

LDU. Monakovo, 11. (DunKU.) Dne 8. maja so špartakovci napadli pri Leopoldovi jahalnici v Ungerstrasse eskadron gardne konjenice. Eskadron je napad odbil z ognjem pušk in strojníc.

LDU. Monakovo, 11. (DunKU.) Minister za finance bivše sovjetske republike je bil dne 8. maja zvečer aretiran.

Zahteve švicarskih mirovnih delegatov.

LDU. Bern, 11. (DunKU.) Uradno poročilo javlja: Švicarski delegati so v Parizu pri komisiji za mednarodne luke, plovna pota in železnice stavili nastopno zahtevo: V mirovni preliminariji uveljavlja švicarska zveza pravice, kot obrežna država udeležiti se revizije aktov o plovi po Renu iz l. 1863. in soddoločevati pri uredbi mednarodnih vodnih potoč. Švica zahteva, da jo zastopata dva odposlanca v komisiji za plovo po Renu in da se ji priznajo vse pravice obrežne države. Švica zahteva dalje, da se izpremenijo oni členi aktov o plovi po Renu, ki so naperjeni proti interesom neobrežnih držav, ter da se določi, da se renska luka v Bazlu postavi v isto vrsto z lukami ob morju, da se vse zgradbe, trdni in ladijski mostovi za plovo primerno preuredijo in v bodoče tako vzdržujejo, da bo zavarovana nemotena plova v Bazel in iz Bazla vsem deželam celo leto.

Mirovna konferenca.

LDU. Pariz, 10. (DunKU. Brezžično.) »Echo de Paris« poroča: Italijanski odposlanci se drže jako rezervirano. V poučenih krogih so na to pripravljani, da predsednik Wilson ne bo izpremenil svojega stališča. Tedaj bi Italijani sicer za trenotek opustili zahtevo po Reki, ven-

dar pa bi zahtevali doslovno izvršitev londonske pogodbe, ki predvideva odstopitev Dalmacije, kakor tudi Dodekaneza in velikega dela Male Azije.

LDU. Pariz, 10. (DunKU.) Glede Reke še ni nobene odločitve, ako tudi bi se moralo to vprašanje rešiti pred prihodom avstrijskih delegatov. Baržilai je dospel dne 9. maja v Pariz. Salandra in Raggia pričakujejo 10. t. m.

LDU. Pariz, 10. (DunKU. Brezžično.) Romunija in Čehoslovaška bo imela skupne meje, tudi Poljska bo ob eni strani mejila ob Rumunijo.

LDU. Versailles, 5. (DunKU.) Komite 5 ministrov za zunanje stvari je uredil včeraj ogrske meje. Vsi odsekovi sklepi se odobro. Danes se baje uredi avstrijske meje. Jadransko vprašanje je še nerešeno. Svet četvorice se je začel včeraj s tem vprašanjem zopet baviti. Orlando in Sonnino sta se vrnila v Pariz pod vtisom, da se reši vprašanje potom kompromisa, da dobi namreč Italija Reko po preteku gotove dobe, dočim bi upravljala ta čas mesto zveza narodov. Wilson baje tega kompromisa ni sprejel.

LDU. Ženeva, 10. (ČTU.) Alit-ranci računajo z možnostjo, da Nemčija ne sprejme pogodbe ter so pripravljani sprejeti nemške ugovore, ter še enkrat razpravljati o spornih vprašanjih. Ti sklepi bodo potem končnoveljavni in obvezni.

Wilson ostane v Evropi do podpisa mirovne pogodbe.

LDU. Versailles, 11. (DunKU.) »Information« prinaša, da se je Wilsonov tajnik izrazil, da je Wilson sklenil, da ne zapusti prej Evrope, dokler se mirovna pogodba ne podpiše, ker ni mogoče pripustiti, da bi Nemčija njegov odhod porabila v to, da bi poskušala nedopustne kontroverze. Nemčija bi se v tej svoji nameri motila. Wilson ostane neopremakljiv prijatelj entente, posebno Francozov. Gotova domnevanja niso mogla izpremeniti odnosa med Zedinjenimi državami in alit-ranci. Dokaz za to bodo našli v spomenici, ki jo bo poslal Wilson, kakor misli, 30. maja kongresu v Washingtonu, v kateri bo dokazoval potrebo, ohraniti mednarodno politiko nedotaknjeno. Tajnik je mnenja, da bo zapustil Tajnik Evropo med 8. in 15. junijem.

Kitajska svojim delegatom.

LDU. Peking, 9. (DunKU.) Reuterjev urad poroča, da je ukazala Kitajska svojim delegatom v Parizu, da ne podpisajo miru, ki bi zagotovil Japonski pravice do Santunga.

Aprovizacija.

Kruh na izkaznice št. 38 peče od torka naprej g. Cizej, ker se g. Blažič izseli iz Ljubljane.

Amerikanska moka. Od torka, 13. t. m. dalje se bo prodajala v vojni prodajalni v Gosposki ulici amerikanska moka po 4 K 66 vin. kg. To moko si lahko nakupi vsaka stranka na podlagi legitimacije, ki jo ima v rokah, poljubno množino do 100 kilogramov. Pripominja se, da se bo prodajala moka držema več tednov, torej bo izključeno vsako postajanje pred prodajalno.

Izdajatelj: Josip Petelan.

Odgovorni urednik:

Rudolf Golouh.

Tisk »Ljubič tiskarne« v Ljubljani.

(* Imam *)

veliko zalogo raznovrstne železnine, kakor ključavnice vseh vrst, kovanja za vrata, okna itd., različno orodje za kovače, zidarje, mizarje ter poljedelsko orodje itd. itd.; sploh vse vrste železninski stroki pripadajočega blaga. Veliko množino imam tudi temeljne krede, grafit, raznih suhih barv in drugih takih reči. Prodajam isto tudi v večjih množinah, dokler je dosti zaloge po zelo ugodnih cenah.

Jos. Vouk-a nasl.

Rudolf Simonišek

* Hrastnik *

GOSPODARSKA ZVEZA v Ljubljani je ravnokar prejela **krompir.** Na zalogi ima tudi **klaino apno in razne vrste mila;** blagovolite se oglasiti pri njej.

Pridno dekle iz dežele za pomoč v kuhinji in za druga mala hišna dela se proti dobremu plačilu in izdatni hrani sprejme pri Jos. Vouk-a nasl. Rudolf Simonišek-u v Hrastnik-u.

Sprejme se takoj raznašalec ali

raznašalka za Ljubljano. — Vsi pogoji se poizvedo v upravi »Napreja«.

Več tesarskih pomočnikov

sprejme proti dobremu plačilu **Ivan Zakotnik,** mestni tesarski mojster, Ljubljana, Dunajska cesta št. 46.

Sprejme se takoj 2 čevljarska pomočnika

za fino delo pri **Josip Prešeren,** Celovška cesta 82, Siška-Ljubljana.

Dražba

prvovrstnih piemenskih kobil v Račjem.

Dne 15. maja t. l. ob 10. uri dopoldne bo v žrebišču v Račjem javna dražba 22 prvovrstnih topokrvnih piemenskih kobil.

Dražbe se smejo udeležiti le konjerci iz sodnih okrajev Ljutomer, Ormož, Ptuj, Maribor dežni in levi breg, Brežice in Gor. Radgona (Št. Jurško okrožje).

Za to dražbo ostanejo v veljavi pogoji, ki so bili objavljeni za dražbo dne 15. aprila 1919.

Kdor bi kupljeno kobilu kasneje prodal brez dovoljenja oddelka za kmetijstvo, zapade globi 6000 K.

Oddetek za kmetijstvo dež. vlade.

Načelnik:

Prelat Kalan. I. r.

Dražba

piemenskih kobil in vprežnih volov na Selu pri Ljubljani.

Dne 20. maja t. l. ob 10. uri dopoldne bo v žrebišču na Selu pri Ljubljani javna dražba 22 prvovrstnih topokrvnih piemenskih kobil in več parov težkih vprežnih volov.

Dražbe kobil se smejo udeležiti le konjerci iz okrajnih glavarstev Krško in Novomesto. volov pa vsi kmetovalci.

Za to dražbo ostanejo v veljavi pogoji, ki so bili objavljeni za dražbo dne 15. aprila 1919.

Kdor bi kupljeno kobilu kasneje prodal brez dovoljenja oddelka za kmetijstvo, zapade globi 6000 K. Pogoji ne veljajo za vprežne vole.

Oddetek za kmetijstvo dež. vlade.

Načelnik:

Prelat Kalan. I. r.

Št. 117/pr.

Razpis

službe tretjega secijskega služabnika za prosekuro in mrtvašnico deželne bolnice v Ljubljani z sistemiziranimi dohodki deželnih služabnikov in draginskih doklado.

Služba je provizorna. Po dveletnem zadovoljivem službovanju se bo kompetentni oblasti predlagala stalna namestitev.

V času provizornega službovanja v prvih dveh letih velja za obojestransko odpoved štirinaštednevni rok.

V smislu službenih določil za deželne služabnike, prosilec ne sme biti manj kakor 25 let in ne več kakor 35 let star.

Prošnje, katerim je prilagati dokazilo telesne sposobnosti, rojstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo in spričevalo o нравnosti, nadalje izkaz o dosedanjem službovanju, naj se vlože osebno pri upraviteljstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani do 25. maja 1919.

Upraviteljstvo deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.